

jednoho poslance. Proto uvažoval ústavní výbor o tom, aby poslanec byl zbaven mandátu, když jeho vystoupení ze strany stalo se za okolností, že odpovídalo by podržení mandátu politické morálce. To by byl však pojem velice nejasný a proto se ústavní výbor usnesl na stylisaci, že pozbývá mandátu, kdo přestal být příslušníkem strany „z důvodů nízkých a nečestných.“ Tedy přes nejasnou a nepřímou stylisaci úmysl zákona se nese zřejmě k mandátům imperativním.⁴⁾ Jak věc bude vypadati, není možno říci — scházejí precedenční případy. Ale ať věc bude jakákoliv, volá to přímo opět po regulaci stran zákonem. Nebude-li této, nebude také jasnosti o tom, co jest vystoupení ze strany ve smyslu zákona, a kdo onu stranu vlastně reprezentuje: voličstvo, výkonný výbor, nebo theoretický program. (Pokrač.)

Literatura.

Informační příručka pražského studenta vysokoškolského 1920 až 1921. Vydáno péčí Obrodného hnutí českosl. studentstva (Praha I., Alešovo nábřeží 2) za součinnosti Ustředního svazu českosl. studentstva. Nákladem American J. M. C. A. Tiskem Dra Ed. Grégra a syna v Praze II., Hálkova 2. 16°. Stran 71. Cena Kč. 2.—

Příručka obsahuje vedle kalendáře pro rok 1921 několik krátkých, informačních článků o životě studentském a zápise na vysokých školách. Stručný seznam veřejných knihoven, čítáren, divadel, museí, klinik, odborných spolků studentských, lázní atd., vypracovaný vzhledem k poměrům pražským, má být mimopražskému studentu, jemuž přechod na vysokou školu působí zvláštní obtíže, jakýmsi průvodcem po prvních několik dní v Praze. Víťame s radostí tento podnik, který za finanční pomoci J. M. C. A. chce studentstvu opatřit levné infortorium na místě drahých dnes studentských kalendářů. Přeji bychom si jenom, aby Obrodné hnutí českosl. studentstva, jehož péči příručka vyšla, věnovalo zvláštní pozornost jednotlivým studijním odborům. Je sice jisto, že všichni studenti, přecházející na vysoké školy, mají jisté potřeby shodné, ale prostředí, v němž se ocitá mladý medik, jest jiné než prostředí, v němž pohybuje se filosof nebo právník. Všude jsou překážky, které nováčkovi jest překonati. A rádcem v tomto směru mohla by právě být naše informační příručka. Jednotlivé odborové spolky jistě s ochotou opatřily by krátké, rozsahu knížky přiměřené, informační články svých spolkových pracovníků, které by byly vstupujícím vítaným vodítkem. Úvodem mohlo by být několik slov z Masarykovy brožury: „Přechod ze školy střední na školu vysokou“, na níž by studující ve vlastním zájmu byli upozorněni. Letošní „Příručka“ je ovšem prvním pokusem, který přináší jistě leccos dobrého a který za společné součinnosti všech odborných spolků bude korunován jistým úspěchem. Z jednotlivých článků zaslouží zvláštní pozornosti referát o „Obrodném

⁴⁾ Ovšem, patrně neujasněností o tom, co je to imperativní mandát se stalo, že je zde rozpor s § 22 od. 1. úst. listiny „Členové N. S. nesmějí od nikoho přijímati příkazu“. Toto ustanovení jest pouze špatným napodobením franc. ústavy („imperativní mandát jest neplatný“) — odporuje jednak duchu, naší ústavy, a pak jest to bez imperfekta — ve francouzské ústavě minus quam perfecta. Než ani naprosté dovolení imperativních mandátů není možné — otevřelo by brány politické korrupci.

hnutí československého studentstva“ (podepsán O. J.) a článček kol. JUC. Koseho o „Studentské službě při obrodném hnutí československého studentstva“.
Boh. Šejhar.

Dr. Josef Gruber: **Dopravní politika**. Zvláštní otisk z „Obzoru národohospodářského“ 1920 pro členy Spolku českých právníků „Všehrd“. Praha, 100. 80. — Posluchači profesora Grubra věru nemohou si stěžovati na nedostatek učebných pomůcek z oboru národního hospodářství. Kromě prvních kapitol z teorie nár.-hosp. vydal již prof. Gruber téměř vše, čeho nutně potřebuje student ku studiu této disciplíny, a jest tak vzorem učitele, jež stará se pečlivě o své žáky. Jako všechna díla Grubrova, i Dopravní politika, jež vyšla nyní jako zvláštní otisk Národohospodářského obzoru 1920 pro členy „Všehrdu“, vyniká jasností slohu, pěkným pedagogickým podáním látky a vzorným systematickým uspořádáním díla. Po úvodních slovech o pojmu dopravy a dopravních prostředcích vůbec probírá autor silnice, vodní dráhy, železnice, poštu, telegraf a telefon a připojuje i stať o vzduchoplavbě. Hlavní ráz díla spočívá ve výkladech historických a statistických, v nichž prof. Gruber jest mistrem.

—a—
Leopold Weigner: **Volba povolání**. „Občan. knih.“ sv. 12. Státní naklad. v Praze 1920. 160. Str. 32. — Ve dnech, kdy první výsledky této práce objevily se u knihkupců, odešel její autor, znamenitý národohospodář, ředitel Technologicko-průmyslového musea v Praze, navždy. I nejnovější stať o nesmírně důležitém problému sociálním nese pečeť všech ostatních činů předčasně zesnulého: Weigner byl průkopníkem moderních snah, ale mluví-li on jako odborník o sporných otázkách, vždy poznáte, že nehovoří k vám jen vědec ohromující záplavou dat, nýbrž že slyšíte člověka milujícího svou věc a s láskou spějícího k cíli. Volba povolání, ožehavá otázka nové doby stala se posledním předmětem, o němž mu bylo práno pojednati. Při vstupu kladé citát z Rousseauova Emila, že „starost o budoucnost jest opravdovým pramenem naší bídy“ a dovozuje, že správná volba povolání jest vlastně řešením otázky, jak „pravého muže postaviti na pravé místo“. A nelze odpověď na ni odsunouti, zvláště v národě malém, kde nesmí býti ztracena ani jediná pracovní jednotka. Weigner poukazuje na Severoamerické státy, které pod vlivem taylorismu zřídily již roku 1908 první poradny pro volbu povolání, jež dík výborným vědeckým základům prof. Parsonse, jež použil tu výsledků prací Münsterbergových a Binetových („zkouška inteligence“), již dnes prospívají. Ale u nás jsme zatím jen ve stadiu příprav, ač bychom instituce „poradců pro v. p.“ („vocational conseil“) nezbytně potřebovali. Oč jen méně by bylo nešťastných existencí, kdyby abiturient mohl se takto informovati před vstupem na vysokou školu? Weigner výstižně v závěru poukazuje, že celá otázka se redukuje v heslo „Poznej sebe sama.“ Znamenitá knížka plná plodných námětů dosvědčuje nám, jak nenahraditelný nám bude Weigner a jakou pohromou stihla nás jeho smrt v době sociálních reforem. Nechť stručný tento referát jest i skromným nekrologem na znamenitého pracovníka, jemuž bude zachována nehynoucí paměť. Ča.

Dr. jur. Fr. Cádá. **K osobní exekuci podle českého práva zemského**. Část první. V Praze 1920. Nákladem vydavatelovým. V komisi knihkupectví Bursík a Kohout, Praha I., Václavské nám. 24. Práce ze semináře českého práva na Karlově universitě v Praze. S podporou čl. min. školství a „Všehrdu“ vydává Dr. jur. Jan Kapras. Čís. 2. Str. 30. — V úvodě jedná autor o historickém vývoji osobní exekuce v právu římském a v právech některých jiných národů evropských. Dovojuje, že zvláště za primitivních poměrů právních značně byla vyvinuta, sahajíc někde k prostředkům nejkrajnějším — k usmrcení nezaplativšího dlužníka — jako tomu bylo v právu římském, kde rexum v nejstarší době je vynutitelné smrtí, v právu athenském a pod jeho vlivem i v trestním právu římském. Trest smrti však odporuje vlastnímu účelu exekuce — věřitel pozbývá jím definitivně naděje na splacení dluhu — a odtud snaha zmírniti exekuci osobní buď v prodej do otroctví nebo

v pouhou dočasnou újmu osobní svobody, spojenou s event. povinností insolventního dlužníka odpracovati dluh. V moderních právech pak je vylučována osobní exekuce z civilního řízení soudního vůbec, obmezována jsouc na pole procesu trestního. Exekuční prostředky třídí spisovatel podle účinku na ty, které dlužníka zbavují života, které jej omezují na svobodě a které mu způsobují újmu na cti. V podané studii obírá se toliko prvními dvěma skupinami, kdežto exek. prostředkům, způsobujícím újmu na cti — k níž patří hlavně lání, vyvolávání a trhový pňhon — věnována bude část druhá. Probíraje jednotlivé formy exekučních prostředků starého práva zenského, jedná nejprve o zabití pro dluhy. Vyslovuje domněnku, že institut tento českému právu nikdy nebyl vlastní. Z exekučních prostředků, omezujících svobodu dlužníkovu, zvláštní pozornost věnuje zbavení svobody pro dluhy, obecně zvanému „otroctví pro dluhy“, jakési římské „capitis deminutio“. Z ní vyvinuly se postupně další formy osobní exekuce, časem různé v Čechách a na Moravě, a sice: stavování (obstávka, stavuňk či arřestace), původně institut práva městského, pňhon zatkní, zatykačí list — zvaný též „zatykač“ — konečně vězení pro dluhy, v Čechách přesně formulované teprve Obnoveným zřizením. Na Moravě plného významu nedosáhlo. Obnovené zřizení moravské místo něho mluví o pňhonu zatkní, kladouc jej na roveň zatykači. Nebylo toho také potřebí, neboť pod vlivem recepce ujímá se zde znenáhla institut „ležení“ (obstadium, Einlager), později hojně užívaný. V Čechách naproti tomu plně opanovalo „vězení pro dluhy“. Bylo pro ně vyhrazeno dokonce zvláštní vězení. Umístěno bylo pod správou místopukrabího na hradě pražském. Používalo k němu původně věži Černé, vedle východní brány pražského hradu; později za vězení upravena Daliborka. Urozenější vězňeni ve věži Bílé, neboli Mihuice. Dle Obnoveného zřizení všichni bez rozdílu v Daliborce. Ženy vězňeny bývaly ve zvláštní cele kláštera svatojirského. K žádosti vězňu používalo pro vězení v letech 1574—6 také několika soukromných domů. K prostředkům osobní exekuce, omezujícím svobodu dlužníkovu, lze čítati též závazek dostaviti se k soudu, který třeba nebyl přímou exekucí, značně dlužníkovu osobní svobodu omezoval. — Práci Cádovu, oprěnou o pečlivě snesené prameny historické i literární, vítáme jako další krok v spracování českého práva soukromého, s přáním, aby na základě prací podobných, záhy mohlo se přistoupiti k vybudování soustavného systému českého práva.

Boh. Sejhar.

Zprávy.

Právnická fakulta v Bratislavě. V posledním čísle vzkříšeného „Právnického Obzoru“ (III. 1—2, str. 62, 63) se žádá okamžité zřizení slovenské fakulty právnické. Přejeme si jí jistě z hloubi duše, ale přes to, ac velmi neradi, musíme opravití omyly této noticky. Těžko říci, jak možno jest tvrditi, že se otevření fakulty odsunuje na 5—6 let. Neboť bylo již z kompetentních míst oznámeno, že maďarská fakulta bude na přesrok uzavřena a za to ihned pak otevře se právnická fakulta při universitě Komenského a pokud víme, konají se k tomu veškeré přípravy. Pisatel však žádá za okamžité (ještě letos) otevření její a chce tuto otázku řešiti vlastně poslovenčením maďarské fakulty. Avšak máme jednak dosti smutných zkušeností s podobným řešením a jednak potřebujeme nutně ještě lidi dokonale znalých uherského práva, pokud unifikace nebude úplně provedena. Jsme si vědomi, že přechodná doba nese v sobě leckterou hořkost, již však se nemůžeme prozátím zprostiti.

Kardinální chybou návrhu jest myšlenka, aby stolice, které by ihned nemohly býti obsazeny profesory, byly dány lektorům. Nejen, že lektoři netvoří vysokých škol, ale nelze připustiti, aby lidé nedosti odborně vzdělání učili na fakultě. A studenti jistě s povděkem neuvítají návrhu, aby pro pedagogickou záruku museli zkoušky z předmětů lektorů sklá-